

דף מקורות - פרשת ויקהל - מראות הצובאות

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לכב' אדר א' תשע"ו
א. שמות לה' כב - 'ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו חח ונזם וטבעת וכומז כל כלי זהב וכל איש אשר הניף תנופת זהב לד. 'רמב"ן - בעבור כי הנדבה בתכשיטין היא מצויה אצל הנשים יותר.. ופרקו נזמיהן וטבעותיהן מיד, ובאו תחלה, והאנשים אשר נמצאו להם הביאו עמהם, כי טעם על הנשים שהן היו שם בראשונה והאנשים נטפלו להן. וכן נחה ארם על אפרים (ישעיה ז ב), כי המלחמה ההיא לאפרים, ולא שתם על צאן לבן (בראשית ל ט), ועליו מטה מנשה (במדבר ב כ) .. רא"ש - לפי שבמעשה העגל לוקח מהם תכשיטיהן בע"כ.. ובמעשה המשכן שמחו בנתינה לפיכך נתן להם בר"ח כיו"ט. ונ"ל דזהו ר"ח ניסן שבו הוקם המשכן נתנו להם ליו"ט ואגב אותו ר"ח משמרות כל ראש חדשי השנה. בעל הטורים -ויבאו האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו. בגימטריא אז איש ואשתו באים יחד.

ב. שבת טד - (במדבר לא') ונקרב את קרבן ה' איש אשר מצא כלי זהב אצעה וצמיד טבעת עגיל וכומז אמר רבי אלעזר .. כומז זה דפוס של בית הרחם אמר רב יוסף אי הכי היינו דמתרגמינן מחוך דבר המביא לידי גיחוך אמר ליה רבה מגופיה דקרא שמע מינה כומז כאן מקום זימה. ויקצף משה על פקודי החיל אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב אמר להן משה לישראל שמא חזרתם לקלקולכם הראשון אמרו לו לא נפקד ממנו איש אמר להן אם כן כפרה למה אמרו לו אם מידי עבירה יצאנו מידי הרהור לא יצאנו מיד ונקרב את קרבן ה'.

ג. אור החיים .. -וסידר הכתוב התכשיטים שהביאו להראות חיבת המתנדבים שלא רצו להביא אלא דבר היותר מעולה וחביב אצלם הגם שעומדים לשבירה ולקלקל אף על פי כן אהבה נפשם חיבת הקודש מכל יקר ראתה עינם.

ד. שמות לח' ח - 'ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראת הצבאת אשר צבאו פתח אהל מועד. רש"י -בנות ישראל היו בידן מראות, שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן, והיה מואס משה בהן, מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים. כשהיו בעליהם יגיעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה.. ונוטלות המראות, וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה ומשדלתו בדברים.. ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשתו, להשקות ממים שבתוכו את שקנא לה בעלה ונסתרה .. רמב"ן .. -והכומז כפי מדרשו יותר נמאס, אבל שם נתערבה כל הנדבה, אבל שיעשו כלי מיוחד מן התכשיט העשוי ליצר הרע לא היה משה בוחר בכך עד שנאמר לו כן מפי הגבורה. ולא ידעתי איך יתפרש לפי זה אשר צבאו פתח אהל מועד.. והיה נחשת המראות נחשת קלל ממורט ויפה מאד, ועל כן ייחד אותו מתחלה לכלי הזה, והנשים בראותן כן נאספות ובאות צבאות לתת כולן מראותיהן להעשות בהן כל הכיור וכנו. וגם נכון הוא שיתכוננו בכך מתחלה מפני ענין הסוטה, והן קבלו כן עליהם בשמחה והתנדבו לתת בו כל מראותיהן.

ה. שמות ל' (כי תשא) - ועשית כיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים. ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם. בבאם אל אהל מועד ירחצו מים ולא ימתו .. ספורנו -גם זה הכלי לא הוזכר למעלה עם שאר הכלים, כי לא היתה הכונה בו להשכין שכינה

במקדש כענין הכונה באותם הכלים כמבואר למעלה, אבל היתה הכוונה להכין את הכהנים לעבודתם. רמב"ן - ועל דרך האמת, בעבור היות ראש האדם וסופו הידים והרגלים, כי הידים למעלה מכל גופו בהגביהו אותן, והרגלים למטה, והם בצורת האדם רמז לעשר הספירות שיהיה כל גופו ביניהם.. והרחיצה היא המצוה, אבל הכיור צוה בו להזמנה ואיננו מעכב ולא מצוה, כי ביום הכיפורים כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מקיתון של זהב שהיו עושין לכבודו (יומא מג:), אבל למדנו מן הכיור כי צריכה כלי.

ו. שמות ל' (תצוה) - ועשית מזבח מקטר קטרת. רמב"ן - הנה מזבח הקטרת מן הכלים הפנימיים היה, ראוי שיזכרנו עם השולחן והמנורה שהוא מונח עמהם.. אבל הטעם להזכירו כאן אחר המשכן וכל כליו והקרבתו, בעבור שאמר בתשלום הכל ונקדש בכבודי (לעיל כט מג), ושכנתי בתוך בני ישראל (שם מה), אמר כי עוד יתחייב להם שיעשו מזבח מקטר קטרת להקטיר לכבוד השם. וזהו רז שנמסר למשה רבינו שהקטרת עוצרת המגפה (שבת פט.), כי הקטרת במדת הדין.. והוא מה שאמר בקטרת זרה ועל פני כל העם אכבד (ויקרא י ג), שידעו כבודי כי לא ישא לפשעכם ויזהרו בכבודי. רא"ש - קטו"רת נוטריקון קדושה טהרה רחמים תקנה. משך חכמה - קיימא לן שהקטורת נקטר אף אם אין מזבח, וכמו דאמר רב בזבחים נט., דמזבח שנעקר מקטירין קטרת במקומו, ואינו רק למצוה, ולכך כתיב בטר דהשלים כל הדינים מן הכלים והבנינים המוכרחים להשראת הכבוד במשכן הקדוש, ולהורות דאין זה רק מצוה בפני עצמה..

ז. זוהר ויקרא לד - ובני אהרן לא קריבו בשעתא דשמן וקטרת משתכחי כחדא.. ועוד דלא אנסיבו והוו פגימין דמאן דלא אנסיב פגים הוא ולא הוא כדאי לאשתכחא ברכאן בעלמא על ידוי, עלוי לא שריין כ"ש על ידוי לאחרים.. דהא קטרת חביב הוא מכלא, וחדוותא דעלאין ותתאין וכתביב (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב.

ח. מידות הראי"ה - מדת הצניעות גורמת טובות רבות בעולם, ומתוך כך היא זוכה לדחות מפניה דברים שהיו טובים מצד עצמם.. הצנוע מכיר כי לא מפני שנאה על המין הוא מתרחק ועושה גדרים כי אם מפני התכלית הכללי היפה.

ט. אורות הקודש ג' שו - 'הצדיקים המופלאים שאין עולם הזה תופס אצלם מקום מצד גבוליו שפלותו וצמצומיו, דוקא הם מוקירים את העולם ומכבדים אותו, מפני שהם רואים בו עולם עליון, זיו טהור ממקור החיים, ויפיו וטובו מתעלה בעילויים גדולים, והרגשת הנועם והיופי שבו מתגדלת אצלם בגודל של קדושה ועדינות עליונה, עד שהנם תמיד חיים מלאים, שיש בהם כל שיקוי הלשד של כל ההנאות האסתתיות, המענגות את החיים במעלה עליונה מאד. וחושיהם הרוחניים אפילו ביחס להתוכן האסתתי הרגיל, בהכרת היופי שבמראות, שבשירה, שבסדר, שבמדינה ובמוסר, ושכל ערך, מתכפלים בכפלים אדירים, עד שהם הם הנם מקורות היופי והסידור בחיים.